

Forskning

Forskning med videre

Forskning med videre

Forskning anses i dag som en væsentlig drivkraft i udviklingen af et samfunds vækst og velfærd. EU-landene bestræber sig på, at de samlede udgifter til forskning og udvikling skal op på én pct. af bruttonationalproduktet. Grønland har ikke forpligtet sig til et sådant mål, men har en formuleret politik for udviklingen i forskningsaktiviteterne.

Forskning i Grønland kan opdeles i to brede kategorier;
Forskning i Grønlands samfundsmæssige og klimatiske forhold
Økonomiske udvikling og grundforskning af europæisk eller global interesse.

Forskningspolitik

Grønlandsk forskningspolitik

I starten af 1993 blev forskning oprettet som et sagsområde under Landsstyreområdet for Departementet for Uddannelse og Forskning, (Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfik). Samtidig fik landsstyreområdet ansvar for udformning af en grønlandsk forskningspolitik. Politikken blev beskrevet i Forskningspolitisk Redegørelse og Handlingsplan 1998-2000, der blev fremlagt på Landstingets efterårssamling i 1997. Redegørelsen indeholder mål for forskningen i Grønland samt forslag til en række forskningsmæssige indsatsområder. Af grønlandske forskningsinstitutioner kan nævnes:

- Grønlands Universitet (Ilisimatusarfik) hvor der forskes i grønlandsk sprog og litteratur samt arktiske kultur- og samfundsforhold.
- Grønlands Naturinstitut (Pinngortitaleriffik) som har til opgave at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af Grønlands levende ressourcer samt sikring af miljøet og den biologiske mangfoldighed.
- Grønlands Klimaforskningscenter som beskæftiger sig med klimaændringernes forventede indflydelse på de arktiske marine, limniske og terrestriske miljøer og på det grønlandske samfund – herunder tilpasningsstrategier og forebyggelsesstrategier.
- Grønlands Nationalmuseum og Arkiv (Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu) hvor der drives kulturhistorisk forskning til dokumentation af samtidshistorie.
- Grønlands Statistik (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik), der bl.a. kan gennemføre samfundsvidenskabelig forskning.
- Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) som forsker inden for områderne: Bygge- og anlægsteknik, Energiproduktion og Miljø- og råstofområdet.
- Grønlands Forundersøgelser (ASIAQ) og Institut for Uddannelsesvidenskab (Inerisaavik) udfører også forskning. Desuden

forskes der inden for sundhedsvidenskab på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

- Grønlands egne forskningsinstitutioner beskrives nærmere i det følgende.

Forskningsfremme

For at fremme forskningsmiljøerne i Grønland er der oprettet en pulje til at støtte nye forskningsprojekter. Siden 1997 er der foretaget to årlige uddelinger. Fra 2006 indgår støtte til almenyttige forskningsformål fra Tips- og Lottomidlerne i puljen.

Endelig er der oprettet en særlig pulje til støtte for sundhedsvidenskabelig forskning.

Landsstyret har udpeget en række forskningsområder som særlige indsatsområder:

- Eksisterende forskning inden for miljø, natur og ressourcer
- Samfunds- og erhvervsudvikling
- Rammebetingelser for erhvervsudviklingen
- Kulturhistorie og sprog
- Sociale og velfærdsmæssige forhold
- Sundhed og ernæring.

Forskningssamarbejde og netværksdannelse

Der gives støtte til forskningssamarbejde og netværksdannelse, ligesom der afholdes forskningsseminarer i samarbejde med de grønlandske forskningsinstitutioner. Forskningsinstitutionerne og forskerne indgår i internationale netværk.

Formidling

Formidling af forskningsresultater sker bl.a. gennem skriftserien Inussuk - Arktisk Forskningsjournal. De enkelte forskningsinstitutioner formidler bl.a. deres resultater gennem egne publikationer.

Formidling af forskningen i Grønland videregives desuden også gennem Forskningsenhedens nyhedsbrev, der udgives fire gange årligt, samt gennem arrangementet "Mød din forsker", som afholdes månedligt i samarbejde med Katuaq.

Forskningspolitisk Redegørelse kan ses på hjemmeside: www.nanoq.gl.

Dansk forskningspolitik

Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) udarbejder rapporter om arktisk forskning.

Se mere om Koordinationsudvalget for Forskning (KUF) op denne hjemmeside: www.fi.dk

Dansk-grønlandsk forskningssamarbejde

Ønsket om et mere ligeværdigt forskningssamarbejde mellem Grønland og Danmark førte i 1998 til nedsættelse af udvalget vedrørende dansk-grønlandsk forskningssamarbejde.

Udvalg vedr. dansk-grønlandsk forskningssamarbejde kan ses på hjemmeside: www.nanoq.gl.

Internationalt forskningssamarbejde

Gennem de senere år er den internationale interesse for forskning i Arktis øget. Det drejer sig især om områderne miljø og klima, naturressourcer, samfundsudvikling og geopolitik.

Blandt de lande, der har udvist interesse for forskning i Arktis, kan – foruden Danmark – nævnes Norge, Sverige, Finland, Rusland, England, Frankrig, Tyskland, Schweiz, Japan, Canada og USA. Flere af disse lande har oprettet polarforskningscentre eller forskningsinstitutter i Grønland.

Samtidig er der dannet en lang række internationale netværk, organisationer og kommissioner, der beskæftiger sig med det arktiske område.

Internationalt forskningssamarbejde kan ses på hjemmeside: www.nanoq.gl

Det Internationale Polarår 2007-2009

Det Internationale Polarår (IPY) er et internationalt initiativ, som blev gennemført af det internationale videnskabsråd (ICSU) med henblik på at styrke tværfaglig forskning i og om klodens polare egne. Grønlandske forskere deltog i en række projekter primært inden for samfundsvidenskab og humaniora. Den afsluttende IPY-konference afholdes i Montreal i 2012.

Se resultaterne fra Det Internationale Polarår 2007-2009 på denne hjemmeside: www.polarfocus.dk og www.ipy.org

Koordinering, forskningsstøtte og information

Koordinering, forskningsstøtte og information

Koordination af og information om grønlandsforskning er en central funktion, der indtil primo 2009 blev varetaget af Dansk Polarcenter. Dansk Polarcenters aktiviteter er nu blevet integreret i Styrelsen for Forskning og Innovation.

Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland

Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland (KVUG) har siden 1878 indtaget en central rolle for forskningen i Grønland. KVUG er rådgivende organ for den danske forskningsminister og det grønlandske landsstyremedlem for forskning vedrørende dansk-grønlandsk forskningssamarbejde. Kommissionen har ansvar for udarbejdelse af fælles dansk-grønlandske strategier inden for polarforskningen.

Se nærmere om Styrelsen for Forskning og Innovation og Kommissionen for Videnskabelige undersøgelser på denne hjemmeside: www.fi.dk

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning i emner med tilknytning til Grønland foregår både i Grønland og i en række forskningsmiljøer i Danmark.

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning foregår først og fremmest på Grønlands Universitet, Ilisimatusarfik. Derudover er der forskningsmæssige aktiviteter i Videnscenter om Børn og Unge (MIPI), Grønlands Nationalmuseum og Arkiv/Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu samt i Groenlandica.

Ilisimatusarfik

Universitetet har 3 institutter med følgende afdelinger:

Ilmarfik instituttet

- Afdeling for Samfundsvidenskab
- Afdeling for Sprog, Litteratur og Medier
- Afdeling for Kultur- og Samfundshistorie
- Afdeling for Teologi
- Afdeling for Sociale Forhold
- Afdeling for Journalistik

Pr. 1. september 2012 Afdeling for Erhvervssprog og Oversættelse

Institut for Sygepleje og Sundhedsforskning

Institut for Læring

- Afdeling for Læreruddannelsen (Ilinnarfissuaq)
- Afdeling for Uddannelsesvidenskab (Inerisaavik)

Se mere om Ilisimatusarfik på denne hjemmeside: www.uni.gl

Grønlands Statistik (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik)

Grønlands Statistik udarbejder rekvirerede undersøgelser, påtager sig serviceopgaver og kan deltage i forskningsprojekter.

Se nærmere om Grønlands Statistik på følgende hjemmeside: www.stat.gl

MIO - Børnerettighedsinstitution

MIPI er pr. 1. marts 2012 blevet integreret i den nye børnerettighedsinstitution kaldet Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmanden. Den samlede institution går under navnet MIO (Meeqqat inuusuttullu Oqaloqatigiinnittarfiat). MIPIs opgaver føres videre samtidig med at institutionen beskæftiger sig med børns rettigheder og vilkår. Børn og unge kan endvidere henvende sig og få råd og vejledning omkring deres forespørgsler. Sekretariatet vil desuden svare på henvendelser og forespørgsler fra borgere, fagfolk og politikere. MIPIs hjemmeside er ikke nedlagt, om end den ikke opdateres.

MIOs hjemmeside hedder www.mio.gl

Groenlandica

Groenlandica er Grønlands Nationalbibliotek, hvor hovedopgaven er sikring og bevaring af Grønlands trykte kulturarv.

Groenlandica har tre hovedsamlinger:

- Nationalsamlingen
- Specialsamlingerne
- Udlånssamlingen.

Groenlandica har lokaler i Ilimmarfik, men organisatorisk er nationalbiblioteket en afdeling under Nunatta Atuagaateqarfia (Det grønlandske Landsbibliotek). Biblioteket er åbent for alle.

For yderligere informationer om Groenlandica: www.groenlandica.gl.

Inerisaavik – efter/videreuddannelse af lærere

Pædagogisk efter-/videreuddannelse på diplom-, master- og kandidatniveau af undervisere og ledere i folkeskolen. Endvidere faglig konsulenttjeneste, udvikling af undervisningsmaterialer, kurser, udviklingsarbejde samt evaluering af folkeskolens virksomhed.

I 2011 overgik forvaltningen af midlerne til diplom-, master- og kandidatuddannelser samt forskellige kurser fra Inerisaavik til afdeling for Læreruddannelse i Ilisimatusarfik.

Se nærmere om Inerisaavik på følgende hjemmeside: www.inerisaavik.gl

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv driver kulturhistorisk forskning. Den arkæologiske forskning tager udgangspunkt i problemstillinger inden for alle perioder af Grønlands forhistorie. Den etnologiske indsats har fokus på traditionelle grønlandske dragter og forskellige aspekter af den immaterielle kultur, mens den historiske forskning beskæftiger sig med kolonitiden. Nationalmuseet er ansvarlig for hele det kulturhistoriske fredningsarbejde og yder rådgivning og konsulentbistand overfor en række råstof- og energivirksomheder.

Se mere om Grønlands Nationalmuseum og Arkiv på adressen: www.natmus.gl

Humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning

En række forskningsmiljøer driver forskning i grønlandske forhold.

De vigtigste forskningsfelter er:

- The International Work Group on Indigenous Affairs forsker i oprindelige folk bl.a. med relation til det cirkumpolare område. Se nærmere herom på denne hjemmeside: www.iwgia.dk
- Center for Retskulturelle Studier (CRS) ved Københavns Universitet har fokus på det stats- og folkeretslige forhold i rigsfællesskabet og inden for retssociologi. Se nærmere herom på denne hjemmeside: <http://jura.ku.dk/crs/>
- Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet, er forskningen tematisk koncentreret omkring Grønlands koloniseringshistorie, eskimoisk sprog og kulturelle og

samfundsmæssige forhold. Se nærmere herom på denne hjemmeside: <http://tors.ku.dk>

- Aalborg Universitet har fokus på generel samfundsvidenskabelig forskning om Grønland samt fysisk og økonomisk planlægning. Se nærmere på denne hjemmeside: www.aau.dk
- Statens Institut for Folkesundhed (SIF) beskæftiger sig med de samfundsmæssige aspekter af folkesundheden i Grønland. Se nærmere på denne hjemmeside: www.si-folkesundhed.dk
- Nordregio – Nordic Centre for Spatial Development, er Nordisk Ministerråds forskningscenter for regional udvikling. Et centralt forskningsområde er samfundsmæssige forandringer i Grønland og Arktis. Er samtidig forvalter af Nordisk Ministerråds program for Arktisk Forskning. Se nærmere på hjemmesiden <http://www.nordregio.se/> www.nordregio.se

Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier

Afdeling for Eskimologi og Arktiske Studier ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier ved Københavns Universitet udfører undervisnings- og forskningsvirksomhed i forhold til sproglige, kulturelle og samfundsvidenskabelige emner. Geografisk er forskningen koncentreret om inuit-områderne i Grønland, Canada, Alaska og Sibirien, med hovedvægten på Grønland. Der undervises i grønlandsk som fremmedsprog.

Se nærmere på denne hjemmeside: <http://eskimologi.ku.dk/>

Center for Grønlandsforskning

SILA blev etableret som et forskningscenter ved Nationalmuseet i København i 1999. Siden 2009 bærer centret navnet: SILA – Arktisk Center ved Etnografisk Samling. Forskningen har fokus på arktisk arkæologi og tidlig historie. Centret har et nært samarbejde med Grønlands Nationalmuseum og Arkiv.

Se nærmere herom på adressen: www.natmus.dk

Sundhedsvidenskabelig forskning

Sundhedsvidenskabelig forskning

Der gennemføres meget forskning i sundhed i Grønland, men ofte er det forskere fra Danmark og udlandet, der står for forskningen. Derfor er det vigtigt at sikre, at resultaterne af forskningen også kommer Grønlands egne borgere til gode, og at de erfaringer, der indhentes, deles med sundhedspersonale og forskere her i landet.

Grønlands Institut for Sundhedsforskning

På denne baggrund er Grønlands Institut for Sundhedsforskning etableret. Instituttet har indtil videre sekretariat på Peqqissaanermik Ilinniartfik (Center for Sundhedsuddannelser) i Nuuk.

Se nærmere herom på adressen: www.pi.gl

Lægerne på Dronning Ingrid's Hospital og Lægeklinikken i Nuuk og flere af kystens sundhedscentre har igangsat og deltager i en række forskningsprojekter både nationalt og internationalt. De fleste sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter indgår i internationale forskningsnetværk. Sundhedspersonalet langs kysten har deltaget i forskningsprojekter på egne sundhedscentre og hospitaler. Disse projekter har haft både lokal, nationalt og international deltagelse. Forskningstræning indgår nu i den lægelige videreuddannelse, og en række nye forskningsprojekter fra grønlandske læger er startet op. Nye PhD projekter gennemføres med ansatte i Grønland. I de senere år har sygeplejersker og jordemødre opstartet forskningsuddannelser og forskningsprojekter, specielt inden for public health (offentlig sundhed).

Grønlands Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd

Landsstyremedlemmet for Sundhed og Forskning oprettede i november 1996 Grønlands Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd, hvis opgave det er at rådgive landsstyremedlemmet, tilskynde til debat om sundhedsforskning i Grønland samt udpege indsatsområder.

Se nærmere herom på adressen: www.peqqik.gl

Landslægeembedet

Landslægeembedet overvåger sundhedstilstanden i landet. Det sker gennem registrering af infektionssygdomme, kræft, fødsels- og dødsregistre med mere. Registrerne er væsentlige i den sundhedsvidenskabelige forskning.

Grønlandsmedicinsk Selskab

Grønlandsmedicinsk Selskab er et videnskabeligt selskab under Dansk Medicinsk Selskab. Selskabets medlemmer er, foruden læger, aktive og/eller interesserede i sundhedsfaglig forskning i Grønland og andre arktiske regioner.

Se nærmere om Grønlandsmedicinsk Selskab på adressen: www.gmsnet.dk

Nuna Med

Nuna Med er en konference for forskere beskæftiget med grønlandsmedicin. Konferencen, der afholdes hvert tredje år i Nuuk, planlægges og afvikles af Grønlands Lægekredsforening, Grønlands Sygeplejerskeorganisation og Grønlandsmedicinsk Selskab. Næste Nuna Med Konference i Nuuk er planlagt til 2013.

Sundhedsvidenskabelig forskning

Statens Institut for Folkesundhed (SIF) og Statens Serum Institut (SSI) har et tæt samarbejde med det grønlandske sundhedsvæsen.

Se nærmere på adresserne: www.si-folkesundhed.dk og www.ssi.dk

Forskning vedrørende ressourcer, miljø og teknik

Forskning vedrørende ressourcer, miljø og teknik

Grønlands Naturinstitut (Pinngortitaleriffik)

Grønlands Naturinstitut er Grønlands Selvstyres center for naturforskning. Instituttet ligger i Nuuk og blev oprettet i 1995. Naturinstitutets formål er at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer i og omkring Grønland, at sikre miljøet og den biologiske mangfoldighed, at yde rådgivning til Grønlands Selvstyre og ikke mindst at offentliggøre resultaterne af forskningen.

Grønlands Klimaforskningscenter blev i 2009 indlejret i Grønlands Naturinstitut. Klimacenteret er finansieret af det danske Videnskabsministerium, der har ydet i alt 75 millioner kroner til oprettelsen og driften af centeret i 5 år. Klimaforskningscenteret har et internationalt forskningsnetværk og forsker i klimaeffekter på arktiske økologiske systemer og samfund, herunder klimaeffekters betydning for den grønlandske natur og det grønlandske samfund.

Læs mere om Grønlands Naturinstituts og Grønlands Klimaforskningscenters aktiviteter på www.natur.gl

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS)

GEUS er en selvstændig og uafhængig forskningsinstitution under det danske Klima-, Energi- og Bygningsministerium. GEUS er ansvarlig for den videnskabelige udforskning af de geologiske forhold i Danmark og Grønland med tilhørende sokkelområder. GEUS driver forskning på højt internationalt niveau om forhold som er af betydning for udnyttelsen og beskyttelsen af Danmarks og Grønlands geologiske naturværdier. GEUS yder geologisk rådgivning til danske og grønlandske offentlige myndigheder i natur-, miljø-, klima-, energi- og råstofmæssige spørgsmål og deltager i udførelsen af myndighedsopgaver inden for disse områder.

Yderligere oplysninger om GEUS' arbejde og publikationer kan findes på denne hjemmeside: www.geus.dk

Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet

Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet, trækker på ekspertise fra hele universitetet, dog særligt fra Institut for Bioscience og Institut for Miljøvidenskab. De to institutter rummer de fleste medarbejdere fra Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), der blev nedlagt i juni 2011.

En væsentlig aktivitet i Nationalt Center for Miljø og Energi er at udføre undersøgelser og foretage vurderinger af de miljømæssige forhold i forbindelse med efterforskning og udnyttelse af olie og mineraler i Grønland. Arbejdet udføres som bistand til Råstofdirektoratets myndighedsbehandling af råstofaktiviteterne.

Medarbejdere fra Institut for Bioscience og Institut for Miljøvidenskab er desuden i regi af centret engagerede i en række undersøgelser og overvågning

i Grønland, som er finansieret af Dancea-midlerne under Energistyrelsen og Miljøstyrelsen i Danmark. Det gælder f. eks. overvågning af miljøet i Zackenberg og Nuuk under Greenland Ecosystem Monitoring (GEM-programmet) og overvågning af kontaminanter i Grønland og Arktis.

Hjemmeside for Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet:
<http://dce.au.dk/>

Grønlands Forundersøgelser - Asiaq

Grønlands Forundersøgelser, Asiaq, indsamler data om Grønlands fysiske omgivelser. Det sker dels ved løsning af almindelige driftsopgaver inden for hydrologi, klima, geoteknik, landmåling og kortlægning, dels ved deltagelse i diverse aktuelle projekter.

Desuden kører Asiaq nogle tværgående projekter, hvor vi benytter medarbejdere med forskellige faglige kompetencer i tæt samarbejde med eksterne partnere.

Disse tværfaglige projekter udgør som regel en stor andel af de samlede aktiviteter i Asiaq.

Se nærmere på www.asiaq.gl

Center for Arktisk Teknologi

Center for Arktisk Teknologi (ARTEK) er oprettet i et samarbejde mellem Grønland og Danmark for at styrke den teknisk/videnskabelige forskning og undervisning i Grønland. ARTEK er en del af Institut for Byggeri og Anlæg på Danmarks Tekniske Universitet (DTU) og er hjemmehørende på dels Sanaartornermik Ilinniarfik i Sisimiut, dels DTU i Kgs. Lyngby. Indenfor såvel forskning som undervisning fokuserer ARTEK på områderne

byggeri, miljø, planlægning, energi og råstoffer med bæredygtighed i det sårbare, arktiske miljø som et vigtigt omdrejningspunkt. ARTEK er hjemsted for Diplomingeniøruddannelsen i Arktisk Teknologi.

Se nærmere på disse hjemmesider: www.arktiskcenter.gl og www.arktisking.gl

Signatur forklaring:

- ... Oplysninger foreligger ikke
- .. Oplysninger for usikre til at angives eller diskretionshensyn
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- 0 Mindre end halvdelen af den anvendte enhed
- Nul
- * Foreløbigt eller anslået tal

Eventuel henvendelse

Forfatter

E-mail: tcha@stat.gl

Emne

14. september 2010

Grønlands Statistik

Postboks 1025 · 3900 Nuuk

Tlf.: +299 36 23 60 · Fax: +299 36 23 61

www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

